

Vychází nové číslo časopisu ERA21 - 6/2011

Author: SF / zs | Published: 02.12.2011

Architektonická kultura

Igor Kovačević

„Za slušnou úrovní veřejných staveb v Chorvatsku stojí především architekti.“ (Peter Stec)

(*1973) se narodil v Brčku v dnešní Bosně a Hercegovině. V roce 1992 vyměnil rozpadající se vícenárodnostní Jugoslávii za vzkvétající střední Evropu. V roce 2000 absolvoval Fakultu architektury ČVUT v Praze, v roce 2011 obhájil doktorskou práci na téma Jugoslávští architekti školení v Čechách. Od roku 2001 vede spolu s Yvette Vašourkovou architektonickou platformu MOBA. V roce 2001 založil první nezávislé centrum architektury v České republice, Centrum pro střeoevropskou architekturu (CCEA).

Chorvatská architektonická kultura, výraz, který používá většina současných chorvatských teoretiků architektury a architektů, je jednou z příčin, proč jsem přistoupil na spolupráci na čísle časopisu vymezeném na základě národnostního klíče. Rozdíl mezi chorvatskou architekturou a chorvatskou architektonickou kulturou není jen otázkou politické korektnosti. Stává se současně odpovědí na otázku, jak je možné iniciovat dobrou architekturu a které nástroje jsou pro tento účel nejvhodnější.

Při hledání aktérů, s nimiž jsme toto téma chtěli analyzovat, se na našem seznamu od počátku vyskytoval „neznámý politik“ či „někdo vyšší“, kdo současný utěšený stav chorvatské architektury mohl způsobit. V rozhovorech s místními znalci jsme dlouho hledali kontakt na onu správnou osobu, dokud se všechna jména mimo architektonickou obec neukázala jako zcela marginální. Zůstaly tak rozhovory s architekty. S překvapením jsme totiž zjistili, že za slušnou úrovní veřejných staveb v Chorvatsku stojí především architekti, respektive architektonická obec. Architekti se nevydali cestou turbokapitalismu, ale starali se o veřejný zájem, a to i v době tříleté balkánské války, která zemi posunula na poli politické kultury o několik dekád zpátky. Architekti, podobně jako v jiných postkomunistických zemích po převratu, založili Komoru architektů a Sdružení chorvatských architektů. Obě organizace mají jasně rozdělené pravomoci, Komora se stará o zákony, zatímco Sdružení přes svou síť jedenácti poboček po celé zemi zajišťuje architektonické soutěže, kterých do krize probíhalo až třicet ročně. Když porovnám stav veřejných zakázek v jiných zemích regionu nebo u nás ve střední Evropě, musíme se ptát, kde jsme mohli udělat chybu. Může to být právě v důrazu na „českou přístnost“ nebo na „maďarskou cihlu“, která dnes tak dobře slouží novému režimu.

Jediné, co na architektuře může být národního, je pouhou ozdobou či ornamentem, zatímco prostor, o který zde jde primárně, je dimenzí bez národnosti. Šťastnou cestu na jih.

02.12.2011 10:46, SF / zs